

TORONTÁL

Ara 1 Din	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Vel. Becskerek, Oblityeva (Zápolya) u. 1	POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP	Az előfizetés ára:		Ara 1 Din
	Telefonszámok: Szerkesztőség 281 Kiadóhivatal 21		Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ	Egész évre . . . 400 D Negyedévre . . . 75 D	
	Surgonycim: Torontál, Veliki Becskerek		Hirdetések dijszabas szerint		
			Megjelenik naponta délután		

LEGUJABB

— Déli telefonjelenteseink. —

Az SHS—olasz kereskedelmi tárgyalásokat májusban folytatajak.

Beograd, ápr. 17.

Az Olaszországgal folytatott kereskedelmi tárgyalásaink tudvaleg megszakadtak és a delegációk visszatértek, hogy kormanyaiktol új instrukciókat kérjenek.

A tárgyalások folytatását május

elsejére tuztek ki Firenzébe, ahová ugy az SHS, mint az olasz delegacio április végén megérkezik.

Tegnap este dr. Surmin kereskedelmi miniszter konferált dr. Ribar meghatalmazott miniszterrel, aki az SHS delegacio elnöke.

Radics Sztepan érthető beszéde.

Zagreb, ápr. 17.

Radics Sztepan a Hrvat munkatarsaval folytatott beszélgetésben nyilatkozott a közel jövő várható politikai fordulatairól és a horvát paraszt-párt magatartásáról. Radics ezzel fejezte be mondanivalóját:

„A horvát paraszt-párt elmondott már mindent, ami mondanivalója volt. Többé nines mit mondania — most már a radikális-pártnak kell beszélnie.“

Bulgária a forradalom küszöbén.

Felrobbantottak a szófiai székesegyházat. Sorozatos politikai gyilkosságok.

Szófia, ápr. 17.

A Boris bolgár cár elleni merénylet folytán felizgatott kedélyek jóformán még le sem csillapodtak, máris ujjabi merénylet történt Szófia egyik legforgalmasabb utcájában, melynek Georgiev tartalékos tábornok, országgyulesi képviselő esett áldozatul. Az utobbi merényletnek tegnap délután szomorú folytatása volt, felrobbantották a szófiai székesegyházat, ahol a tragikus végét ért képviselő holttestét beszenteltek. A gyaszunnepsegen nagy számban vettek részt előkelőségek, akik zsufolasig megtoltottak a székesegyházat. A közönséggel megtelt templom falait, röviddel a szertartás megkezdése után irtózatos detonacio reszkettette meg és a következo pillanatban kártyavárként beomlottak a hatalmas székesegyház tornyai, menyezete és oldalfalai. Ezek jajkialtasa hangzott a romok alól és a kivullallok jóideig tehetetlenül néztek a pusztitás szornyu munkáját. A segelykialtasokat idokozonkint megszakította egy-egy beomlo falrész. A por és

füst, mely suru felhőkben borult rá a pusztitás elrémítő szinterere, az első percekben még csak sejtetni engedte a katasztrófa mereit, teljes valójában azonban csak az esti órákban vált ismeretessé a példátlan gazsaggal elkovetett merénylet.

Keso délután kaptuk az első jelentést a nagyarányu robbanásról, melyben mindosze néhány halottat és sebesültet jeleztek és csak az esti beszámolókból derült ki, hogy a bunselekmeny áldozatai több száz főre rugnak.

Az esti és a kora reggeli órákban befutott jelentéseink a kovetkezoik:

(Szófia, ápr. 16. Délután négy óra.) Délután három órákor ment végbe Georgiev tartalékos tábornok, országgyulesi képviselő temetése. A gyaszmenetben résztvett a kormány, az udvar kiküldötte, a szobrane kormánypárti tagjai, a tisztikar, a főváros vezetősege és a polgárság beláthatatlan hosszú sorokban. A menet a Kralya Milutina utcában lévő székesegyház elé vonult, hogy Georgiev holttestét szokás szerint, beszenteljek. Alig helyeztek el a koporsót az oltár előtt felállított díszes katasfalkon, amikor hirtelen

egetrazo robbanás reszkettette meg a zsufolasig megtelt székesegyházat. Egyidejűleg iszonyu resceges, ropogás kíséretében megrendültek a falak és méteres darabokban estek rá a félelemtől megdermedt közönségre. A következo pillanatban beomlott agyudorgeshez hasonló robbajjal a legmagasabb torony és a tobbsszaz métermázsát nyomó menyezet.

A katasztrófa mereit még egyelőre ismeretlenek. Mindosze annyıt sikerült megállapítani, hogy a sebesültek között van a kormány négy tagja is, köztük Cankov miniszterelnök.

(Szófia, ápr. 16. Este nyolc óra.) Georgiev délutáni temetése ismeretlen tetteseknek szornyu bunselekmeny elkovetesere adott alkalmat. A holttest beszentelesekor a kórusról a katasfalk elé nagy erővel két pokolgepet dobtak, amelyeknek ereje szétverte a székesegyház falait és menyezetet. A hatalmas épület fotornya ugyanesak beomlott és maga alá temette a szertartás résztvevőit. A romok eltakaritasa folyamatban van és szüntelenül hoznak napvilágra halottakat és sebesülteket. A halottak testét szinte felismerhetetlensegig osszeroncsoltak a kotormelekek. A sulyos sebesültek között sokan kórházba való szallitasuk közben meghaltak.

A katonaság kordont vont a székesegyház körül és az orvosokon kivul senkit sem enged a katasztrófa színhelyére. Mivel a mentokocsik száma elégtelennek bizonyult, beratotkon és kocsikon szallitjak el a sebesülteket és halottakat.

Az esti órákban a katonaság megszállta a pályaudvart és az összes középületeket. Belföldi állampolgároknak megtiltották, hogy külföldre utazzanak, a pályaudvarokon ezt szigoruan ellenőrzik és megakadályozzák az állampolgárok elutazását. A külföldiek mozgási szabadságát nem korlátozták.

Több ellenzéki politikusnál házkutatást tartottak, amelyek eredménye még nem vált ismeretessé.

(Szófia, április 16. Este kilenc óra.) Az esti órákban lett csak köztudomásu, hogy a halottak között igen sok előkelő személyiség van. Igy többek között nyolc orag a következo előkelőségek holttestét huztak ki a romok alól: Georgiev, a meggyilkolt közeli rokona, Danev és Pacsev képviselők, Rekarzszi, Cankov miniszterelnök titkára, Bisof, Szófia város polgármestere, Davidov és Nerezov tábornok.

A sulyos sebesültek között felismerték Bodov tábornokot, a tuzerseg főparancsnokát, Kuler hazelnokot, Stefan metropolitát.

Csodás véletlen, hogy a katasfalk mögött álló kormánytagok nem

estek áldozatai a merényletnek. Mindosze négy miniszter sebesült meg, akik közül a legsulyosabb a belügyminiszter sérülése. A sebesültek.

Cankov miniszterelnök,
Calkov külügyminiszter,
Velkov hadügyminiszter és
Rousef belügyminiszter.

(Szófia, április 17. Keso éjjel érkezett jelentés.) A minisztertanas az este ülést tartott, amelyen Rousef belügyminiszter sulyos természetu sérülései miatt nem vehetett részt. A kormány elhatározta, hogy osztromaliapotot hirdet ki az ország egész teruletere és egy időre korlátozza a főváros lakosságának mozgási szabadságát annyiban, hogy nem szabad elhagyniok Szofiat.

(Caribrod, április 18. Érkezett reggel) Az éjfélkor jövő expressvonattal már csak külföldi állampolgárok érkeztek, mert a katonaság megakadályozza a bolgár alattvalók elutazását.

Ejfel óta besuntettek a magantaviroforgalmat a külfölddel.

A katonai hatóságok, hir szerint, már nyomában vannak a tetteseknek.

A sebesültek száma ujjabi jelentések szerint, meghaladja a nyolcszazat, a halottakke pedig az otyszazat.

(Szófia, ápr. 17. Déli jelentés.) Az este hat órákor ujjabi merénylet történt Szofiaaban. Ismeretlen tettesek megölték Georgiev tartalékos tisztet, az összes bolgár fegyintézetek központi parancsnokát. A merénylet nagy izgalmat és felháborodást keltett. A katonaság fokozottabb eberseggel orkodik a rend fenntartása felett.

Mára megállapították, hogy a székesegyházban a robbanás megtörténtekor kétezren voltak jelen.

(Szófia, ápr. 17. Déli jelentés.) A halottak száma nem haladja tul a százötvenet. A székesegyházban volt kétezer főnyi közönség nyolcvan százaléka könnyebben vagy sulyosabban megsebesült.

Nova Zagoraban eddig több mint száz egyént tartóztattak le.

TOZSDE

Április 17.

Beograd. A tozsde unnap miatt zárva.

Zurich, Berlin 123.75, Budapest 71.75, Newyork 517.50, Milano 2127.50, Prága 1535, Wien 72.85, Varsó 99.50, Szófia 377.50, Bukarest 232.50, Beograd 835, London 2476, Páris 27.

Budapest. A termenytozsden a buza 515, a rozs 455—460, a zab 410, a tengeri 245.000 magyar korona volt.

A kormány tegnapi minisztertanácsa.

Beograd, ápr. 17.

A kormány tegnap este minisztertanácsot tartott, amely az utolsó volt a husvét ünnepek előtt. A leg-sürgősebb reszortügyeket tárgyalták csak meg a tegnapi minisztertanácsban és ezután április 22-ig teljes szünet áll be a politikai életben. A minisztertanácsban dr. Sztojadinovity is résztvett, aki a megvitatás alatt álló hadirokkantörvényjavaslathoz rövid pénzügyi referátumot terjesztett elő.

A hadirokkant javaslat röviden a szkupstina elé kerül.

Ezután Sztaniv közlekedésügyi miniszter jelentette a minisztertanácsnak, hogy a hajómunkások és a hajószindikátus között bérkövetések miatt ellentétek támadtak, amelyek oda vezettek, hogy a hajómunkások passzív rezisztenciába léptek. A minisztertanács megbizta a közlekedésügyi és a szociálpolitikai minisztert, hogy interveniáljanak a két fél között.

Vandervele visszaadta a megbízatást.

Brüsszel, ápr. 17.

Vandervele deznált belga miniszterelnök ma délelőtt visszaadta a megbízatást a királynak azzal, hogy nem vállalhatja az új kormány megalakítását. Elhatározása indoklásul azt hozta fel, hogy a radikálisok a tárgyalások során kijelentették, hogy nem hajlandók egy szocialista kormányt támogatni.

Az interparlamentaris konferencia a La Manche-csatorna alagútjával foglalkozik.

Róma, ápr. 17.

Az interparlamentaris kereskedelmi konferenciára tegnapig 35 delegátus érkezett meg.

Tegnap délután tartották az első ülést, amelyen Le Troc francia delegátus a La Manche-csatorna alatt építendő alagútról tartott előadást.

Az alagút, amely szorosabban kötné össze a két országot, óriási kereskedelmi jelentőséggel bírna és francia részről az egész ország belátja ennek a kérdésnek a nagy horderejét. Katonai részről nem lehet ellenvetést támasztani az alagút ellen, mert bármely pillanatban vízzel vagy gázzal elárasztható volna ellenségeskedések esetén.

Az alagút technikai kérdéseire nézve bejelenti, hogy az 50 kilométer hosszú és 90 méterrel a tenger színe alatt építendő alagút három év alatt volna megépíthető 300 millió frank költséggel.

Riport a régi Becskerekről.

1895. ápr. 17.

A színházban ma Sardon: Válsunk el című vígjátéka megy. A zajos, néha sortüzhöz hasonló tapsok Hahnel Aranka és Szakács Andor művészi játékának szövege.

1905. ápr. 17.

A városi képviselőtestület ma délután közgyűlést tartott, amelyen Giffinger Zsigmondot szótöbbséggel megválasztották városi jegyzőnek.

A tavaszi színi évad utolsó előadásait tegnap tartották meg. Délután A drótostót, este pedig a János vitéz került színre.

Megalakult a Painlevé-kormány.

Páris, ápr. 17.

A Painlevé-kormány végleg megalakult. Az egyes tárcákat a következőképpen töltötték be: miniszterelnök és hadügy Painlevé, külügy Briand, pénzügy Cailleaux, belügy Schramek, igazságügy Stég, tengerészet Corell, közoktatásügy Demonziér, közmunkaügy Lavall, kereskedelemügy Chaumet, földmívelésügy Durand, gyarmatügy André Hess, munkásügy Durafour, nyugdíjügy Anterion, légügy Einac, szépművé-

szet Delbos, kereskedelmi tengerészeti Damielon.

A miniszterelnökség államtitkára Bonnet, a felszabadított területek államtitkára Schmit.

Stégnek a kormányba való belépésével megürül az algiri főkormányzó méltóság. Stég utóda az algiri főkormányzó székben valószínűleg Violet radikális képviselő lesz.

Painlevé kormányelnökké való megbízásával megürül a kamara elnöki tisztsége, amelyre valószínűleg Herriot fogják megválasztani.

Franciaország pénzügyi meglepetésekre ébred.

Páris, április 17.

Egész éjjel át tartó tanácskozások eredményeként ma hajnalban megalakult a Painlevé-kormány, amelynek nevezetesebb tagjai Briand, Loncheur és Cailleaux.

Az új kormányban Cailleaux a pénzügyi tárcát vállalja és programja meglehetősen forradalmat fog előidézni a francia pénzügyi életben. Az új pénzügyminiszter programján szerepel

a bankjegyek lebélyegzése, amelyek egy nyolcada vagy egy tizede az államé marad.

Az örökjáradékoknak arany alapon való kényszerkonvertálása.

A jelzálogkötelezvények bahoza-tala a kereskedelmi és ipari társulatokba.

Az ékszeresek és külföldi vagyonok eskü alatt való pontos bevallása.

Az adózás

a legkellemesebb foglalkozások egyike. Nem szereti az ember mentalitása. Pedig hát szükséges valami, ami nélkül állam meg nem élhet. Már az ősidőkben is ekszisztált, ha más formában is, de megvolt. Abban az egyben azonban egyezett más névrokonával, hogy akkor se szerették fizetni. Ha tanulmány tárgyává tesszük ezt az ellenszenvet, ha a dolog mélyére hatolunk, látni fogjuk, hogy az ellenszenv legfőbb oka, hogy sohasem vetettek ki igazságosan, hogy nem kezelték soha emberségesen. És az ember lényé nem türi meg az igazságtalanságot és embertelenséget. Meg vagyok győződve róla, hogy ha az adózás felveszi azt a köntöst, amelyben megjeleni kötelessége volna, még szimpatikussá is válhat, de legalább nem lesz antipatikus. És milyen legyen ez a köntös, miből legyen szöve? Egyenlőségből, törvényességből, igazságosságból és emberségből és ami fő, hogy el legyen viselhető.

És vajon ilyen zsánerű a mai adórendszerünk? Dehogyan. Nem lehet igazságos és emberséges egy olyan adórendszer, amely egy és ugyanazon adóforrásból 3-4-féle adót présel ki és elveszi adóba, közkölttségbe stb., az egész jövedelmet és nem lehet egyenlő, mindenki keresetéhez mért, ha évről-évre, időszakra-ideőszakra gyarló emberekből álló bizottságok vetik ki.

Amikor az adó kivetésénél a leg-hatalmasabb szerepet játsza a rokon és ellenszenv, a politikai meggyőződés és a politikai párthoz tartozandóság, amikor a legtöbb adó-kivető-bizottságnak tagjai szakképzettség, kvalifikáció, helyi ismeret nélkül és nélkülözve a bázist, amelyen az adót igazságosan megállapíthatják, többnyire szubjektív szempontokból terhelik meg az adózókat a sok mindenféle adókkal.

Amikor a községi jegyzők legtöbbje — amint olvastuk a megyei közigazgatási bizottság ülési jegyzőkönyveiből — kvalifikáció nélkül, szakképzettség híján kezelik

a polgárság ezen legéletbevágóbb kérdését, amikor a kivétő hatóságok előadói közül sokan szakismeret, helyi ismeret, kvalifikáció és törvénytudás nélkül, légből kapott adatok alapján teszik meg kivétési javaslatukat — akkor igazságos, törvényes, egyenlő, objektív és elviselhető adóztatásról szó sem lehet.

A szakembernek, a törvényalkotónak tehát jól kell vigyáznia, mikor a multak romjain egy új adóvilágot akar teremteni. Vigyáznia kell, hogy ennek a felépítendő új rendszernek olyan tartalmat adjon, amely ezt szimpatikussá tegye az adózó közönség előtt. És itt önként felmerül az a kérdés, vajon lehetséges-e egy ilyen adórendszert teremteni, amely a mai modern kor modern berendezéseibe beleilleszthető és minden követelménynek emberileg megfelelő legyen. Igenis lehet. Csak el kell dobni az elavult fogalmakat, az elavult intézményeket és azok helyébe új, friss és modern eszméket hozni és azokat megvalósítani. A tisztán személyes adók egészséges rendszere ez az a bizonyos varázsvessző, amely az adózás terén ezt a forradalmi ujjászületést előidézni alkalmas.

Ez igazságos, mert minden jövedelmi forrást csak egyszer adóztat be, ez elviselhető, mert szigorú valomási kényszer és egy pontos kataszter alapján az adózó valódi teherbíró képességének megfelelőleg, automatikusan lesz kivette. Ez objektív, mert adó-kivető bizottságok nem léteznek és ez a fontos kérdés nem lesz emberi szenvedélyek játéklabdája és végre ez emberséges lesz úgy a kivetés, mint a behajtás során és így könnyen elviselhető. Mindenki tudja majd, mit kell fizetni, át lesz hatva attól a tudattól, hogy ez az a jövedelmi minimum, amit minden tisztességes állampolgárnak a haza ol-tárára le kell tennie, hogy ez a haza nagy és virágzó és ő, a benne élő állampolgár, boldog legyen.

Tudni fogja mindenki, hogy ez az a radikális orvosság, amely gyökereiben ki fogja irtani a társadalom rákfénjét, a drágaságot, meg fogja szüntetni a lakásínséget, helyre fogja

teljesen hozni a valutánkat, nélkülözhetővé fogja tenni a közköltségek sok-sok nemét, a drága illeteket, fogyasztási adót, meg fogja adni az államnak a módot és az eszközöket, hogy deficitjét megszüntesse, hogy olcsóbbá tegye a szállítást, leszállítsa a vámokat, olcsóbbá tegye az adminisztrációt, leszállítsa a levélpórtó, a tavitati- és telefondijazást, olcsóvá tegye a vasutot és a hajón való utazást, szóval naggyá és boldoggá tegye az országot és az önnnyújtotta eszközökkel, megelégedetté az adózó polgárságot.

És akkor az eddigelé kellemetlen adózás szimpatikussá fog válni, az adómorál az állampolgár véérébe fog átmenni, nem lesz többé adóelutkolas, az adófizetés nem lesz többé elviselhetetlen nyűg, hanem komoly állampolgári kötelesség. Hogy ez nem utópia, hanem valóság, igazolni fogják következő cikkeim. n. t.

HIREK

— ápr. 17.

A királyné Hildsén. Mária királyné tegnap délelőtt 10 órakor Hildsén-fürdőbe érkezett udvarhölgye, Hadzsity tábornokné kíséretében. A királynét az állomáson Alekszander király fogadta. Délután a királyi pár sétekesizott Szarajevó utcáin és környékén.

Kinevezés. A belügyminisztérium Petrovity Emilt Hajducsicára segédjegyzőnek nevezte ki.

Halalozás. Részvétellel értesülünk róla, hogy dr. Bartos Árpád karlsdorfi körorvos tegnap rövid betegeskedés után meghalt.

Adóbeszedés bonyodalmakkal. Be-loblaton tegnap adót hajtottak be. Községi tisztviselők jártak be a késedelmes fizetőket, hogy felszólítsák őket kötelezettségük teljesítésére. Körutjuk során betértek Patinka Franciskához is, aki azonban nem a legbarátságosabb fogadtatásban részesítette a kötelességüket teljesítő tisztviselőket. A sértő kifejezések egész halmazát zudította a tisztviselők fejére, majd amikor elfáradt a szidalmazással, villát ragadott és azzal támadt neki Galier Zvonimirnak, akit fejbe vágott. A könnyebben sérült tisztviselőt a lakásán ápolják. Patinka ellen megindult az eljárás.

A pancsevői polgármester jelentése. Pancsevőről jelentik: Margan dr. pancsevői főispán-polgármester terjedelmes jelentést szerkesztett a városi tanács és a különféle bizottságok működéséről. A jelentésben kitér a város népességi statisztikájára, a tisztviselő kérdésre, közlekedésügyi problémákra, a Pancsevő-Beograd között tervezett hid építésére, a villammű átépítésére és egyéb fontos, a lakosságot közelről érintő ügy megtárgyalására. A jelentést a legközelebbi városi közgyűlés elé terjeszti.

* Carlie Chaplin szombaton és vasárnap a Komediában.

Kitejt gyermek. Ma reggel hat órakor a munkába menő aradáci napszamosok az országuton, közvetlen a város szélén fekvő első ház mellett, egy egészséges, jól fejlett két hónapos csecsemőt találtak. A kitejt gyermeket azonnal felvitték a rendőrségre, amely a gyermeket gondozásba adta, a lelketlen anya kézrekerítésére pedig megindította az eljárást.

Elszabadult léghajó. Londonból jelentik rádióon, hogy az R. 33. számú angol Zeppelin tegnap este a kikötőjéből elszabadult és rövid idő alatt eltűnt a fellegek között. A hajón csak hat matróz volt, akiknek segélykérő rádiogramjait sorba fogják föl az európai rádióállomások.

Carlie Chaplin szombaton és vasárnap a Komediban.

Felemelték Olaszországban a vasúti tarifát. Rómából jelentik, hogy az olasz vasutakon felemelték a személytarifát. A teherszállítványok tarifáját májusban fogják emelni.

Hölgyek és urak

Én egy végtelen indiszkrét ember vagyok, aki állandóan kíváncsi arra, hogy Önök mit és hogyan gondolkoznak a legbensőbb emberi problémákról akkor, amikor — egyedül vannak. Amikor nem a barátok, hízegők, udvarlók, csábító nők, társaság rajzik Önök körül és Önök kiválsz, mosolygó arccal mondanak mást és gondolnak mást. Nem, én arra vagyok kíváncsi, mit gondolnak akkor, ha egyedül vannak, ha levetik lelkeikről a rákényszerített formákat és otthon négy szemközt a tükörrel haragosak, fáradtak, gondolkodók, merengők, fantaszták, vagy számítóan józanok. Én szeretem azt, ha az emberek őszinték egymáshoz. A „Miért nem nőszülnek a férfiak” című probléma felvetése például igen sok szép értékes gondolatot termelt ki a hozzászólókból. És ha más értéke nem is volt ennek a szellemi játéknak, annyit megért, hogy Önök, akik elolvasták ezeket a hozzászólásokat, néhány percet szenteltek a gondolkodásnak, átnézték a lelki világukat és szemlét tartottak érzelmi kinevelés felett. Már ezért is értékes volt ennek problémának a felvetése. Mert az emberek ma egyáltalán nem, vagy nagyon kevéssé gondolkodnak. Lehet, hogy félnek gondolkodni? Amire bizony van is elég okuk! Az új problémám, amit felvetek, szintén nagyon érdekes. Ma, amikor a válás valóságos epidémia és csupa olyan házaspár szaladgál a világban, aki egy-két-három évi, esetleg még rövidebb idő alatti együttélés után jött rá arra, hogy nem értik meg egymást, hogy lelkeik nem harmonizálnak stb. Érdekes volna tehát arról eszevni, hogy milyennek képzeled el, illetve milyennek szeretnéd a hölgy a leendő férjét, a férfit pedig a feleségét. Kérném tehát méltóztassanak hozzászólni a kérdéshez: „Milyennek képzeled el a férjemet? Milyennek képzeled el a feleségemet?” Természetesen nem csupán arról van szó, hogy magas legyen-e, vagy barna, mert ez igazán mellékes, mert végül egyszer mindenki mégis csak töpörödött lesz és ősz — hanem, hogy lelkiileg milyennek képzeled.

Milyen meglepetéseket hoz az indennitás című tegnapi cikkünk 7 pontjába, amely a fizikai munkások adójáról szól, sajtóhiba csuszott be. A cikkben azt írtuk, hogy a fizikai munkások 1925. április 1-től fizetik évi munkabéruk 20 százalékát adó fejében, helyesen azonban nem husz százalékot, hanem csak két százalékot fizetnek.

Kétszázhetven milliós köcsön három hónap alatt. Newyorkból jelentik: A „Newyork Herald” szerint az idei első évnegyedben külföldi államok 279 millió dollár kölcsönt vettek fel az Egyesült-Államokban.

Az SHS állam telefonstatistikája. A legutóbbi telefonstatistika szerint, államunkban 896 telefonállomás és nyilvános beszélőállomás van. A felszerelt készülékek száma az egész országban 27.009. A telefonvonalak hossza a helyi forgalomban 27.270, az interurbán forgalomban 64.633 kilométer. Az SHS állam lakosainak számát véve alapul, minden 1000 lakosra jut 3 telefon. Ez a szám mutatja, hogy milyen rettenetes elmaradottak vagyunk a telefon ügyében. A modern kereskedelmi és kulturális életnek ettől a nélkülözhetetlen eszköztől millió és millió ember és közintézmény van megfosztva. A nyugati államok mértékhelyére fölöttünk állnak: — Amerikában 120, Németországban 30, Franciaországban 10 készülék jut ezer-ezer emberre. A telefon elhanyagoltságának nálunk az az oka, hogy rettenetes drága. A kormányzat, elég helytelenül, luxusnak minősíti és nem közszükségleti cikként kezeli a telefont. Azután nagyrészt teljesen elhanyagolt. Mert rendkívül személyzettel nem lehet zavartalan üzemeltetést biztosítani.

Carlie Chaplin szombaton és vasárnap a Komediban.

Sertésólat épített közközlésben. Beloblaton hidat javítanak és erre a célra nagymennyiségű faanyagot raktároztak fel a parton. Szerszki Mihály beloblatói földmives sertésólat épített, amihez deszkákra volt szüksége. Mivel a parton elraktározott faanyag között megfelelő nagyságú deszkákra talált, elvitt a készletből annyit, amennyi az ő felépítéséhez kell. Másnap természetesen észrevették a hiányt. A fat hamarosan megtaláltak, persze már csak feldolgozott formában. Szerszki ellen megindult az eljárás.

„Radio-Balsamica” és az angol hatóságok véleménye ezen reuma elleni szeréről. Az illetékes angol hatóságok véleménye alapján az angol király nevében dr. Ivan Rahlejev részére kiadott a patens. Ezen patensben a reuma elleni szer, mint kiváló említették meg, amiért is ezen gyógyszernek egész Angliában való elárúsítása megengedett. Ezen alkalommal dr. Rahlejev részére minden törvényes előny biztosítva lett azzal, hogy ezen szernek hamisítása szigorúan büntetett. Fontos ez azért, mert ezen gyógyszert maga a feltaláló dr. Ivan Rahlejev állítja elő saját laboratóriumában, amely Beogradban a Koszovszka-utca 43. sz. alatt van. Ezen laboratórium megrendeléseket fogad el és azokat gyorsan eszközli és továbbítja. A reumának ezen szerrel való gyógyítása rendkívüli eredménnyel járt, mert igen sokan gyógyultak meg 2-3 üveg használata után. Ezen gyógyszer nemcsak államunkban, hanem 29 külföldi államban is elnyerte a patens-t és ott is árusítják.

Három jelölt küzd a német birodalmi elnökségért.

Berlin, ápr. 17.

Csütörtökön éjjelkor járt le a német elnökjelölés határideje. Mivel újabb jelölteket nem léptettek fel, három személy küzd a német birodalom elnökségéért: Hindenburg, Marx és Tellmann.

A Bánság legnagyobb lóköltője lakat alatt.

Becskerek, ápr. 17.

Megírta a „Torontál”, hogy a perlezi csendőrség hosszú és fáradtságos nyomozás után a napokban kézrekerítette Miskov Velykó bótosai illetőségű cigányt, a Bánság rettegelt lóköltőjét. Miskov neve községről-községre járt és rövid idő alatt ismertté lett az egész Bánságban. Az országos vásároknak volt állandó vendége. A vásárokat megelőző napon ellátogatott a nagyvásárra készülődő községbe, ahol hosszabb rövidebb terepszemle után elutalajdonított egy két, sőt több lovat is, aszerint mint kedvezett a szerencse. Amint egy-egy járásban már égett talpa alatt a föld és már tulságosan ismerték, áttette székhelyét a Bánság más részébe, ahol egyideig nyugodtan folytatta mahinációját.

Miskov Velykót is azonban, mint annyi társát, elérte a tolvajsors. Körözőlevelet adtak ki ellene, melyet minden községi előjáróság, rendőrség és csendőrség híven őrzött a fiókjában. Miskov nyugodt garázdálkodásának ezzel vége szakadt, biztossága hiányzott a műveletekhez, pedig ezek végrehajtásához ez a

főkéllék. Feltette a bőrét a bánsági koronázatlan lótolvaj és gyakran kellett zsákmány nélkül elillania egyik-másik községből, mert gyanusnak találta a csendőr vagy rendőr és tulságosan fikszirozta tekintetével.

Perlezen aztán megjárta a csendőrség ébersége megakadályozta Miskov szökését. Éppen amikor kerekelt akart oldani, elfogták és letartóztatták. Kihallgatásakor számos bűntettet ismert be, mivel azonban alapos volt a gyanu, hogy a bevallott cselekményeken kívül még rengeteg bűne lehet, folytatták a nyomozást, bűnlajstromának összeállítását végezték.

A perlezi csendőrség tegnap készült el munkájával. Elkészítette a terjedelmes feljelentést, melyben egész sereg bűncselekményt, főleg lopást említ fel.

A nyomozás befejeztével a csendőrség a mai nap folyamán átszállítja Miskovot a pancsevói ügyészség fogházába. Mivel a bűncselekmények nagyrészt a becskerei törvényszék területén követte el, valószínű, hogy a pancsevói ügyészség a becskerei törvényszéket fogja illetékesnek találni és gondoskodik a hírhedt lótolvaj Becskerekre való átszállításáról.

A becskerei lakásnyomoruság néhány pillanatfelvételen.

Becskerek, ápr. 17.

A jegyzőtanfolyamnak indult, de építésében abbaamaradt hatalmas épület a Bajza-utca mélyén jó néhány esztendeig csak a parkányoknak adott rejtékhelyet, melyek a közeli szemétdombrol hamarosan átköltöztek a megfelelőbb lakásba. A múlt év elején aztán egy komor nap reggelén átható füst verte fel az őslakokat. Betolakodott az első laká-nélküli. Félenken jött be, szorongva nézett körül a néptelen, meztelen falu folyosókon és az átnevésedett pincékben és hosszas vizsgálódás után megállapíthatta magában, hogy rászolgált az új lakásra, melyből ugyan nem nyílik annyiféle kilátás, mint abból az arokból, ahova a szabad ég alá kitepte a vegrehajtó, de mégis inkább megfelel a kultur ember követelményeinek, lévén tetőzete és négy fala. Hogy vizsgáló dása kielégítő eredménnyel jár, mutatja az, hogy beköltözött Nyáron meglehetősen kelemesnek bizonyult a lakás, mert hisz a nap heve ellen pompás védelmet nyújtottak a kezesztül-kasul épített falak. Zivatarok idején ugyan eserayó alá kellett menekülni, de hisz megtörténik ez egyik-másik fizetett lakásban is, mert nem lehet elnézni az isten adományából kapott helyiséggel járó esőcseppeket. Azután a naptár szerint beköszöntött az ősz, újabb „szencziókkal”, — a hűvös napokkal. A családok megszaporodtak. Természetesen csak úgy, hogy újabb beköltözökő akadt. Létszám hat család, x gyermekkel. Az egyike-összel temették — a pincelakas ölte meg Decemberben leesett a hó és mi másodszor megirtuk a jegyzőtanfolyam lakóinak keservét.

Azóta három hónap is elmúlt, beköszöntött a februári tavasz és a márciusi tél és a felbenmaradt épület csonka falai közé újabb lakók hurcolkodtak be. Valóságos bérház lett. Pörlekedő felekkel és házmesztert járszó őslakóval. Azért a rendet lemintázhatnák bármelyik fővárosi palotában. Mindenki tudja a helyét és azt meg is tartja. Akinek szelelősebb lakás kell, felhurcolkodik az

emeletre, ahol még bőven vannak üres helyiségek.

Lakójegyzék nincs, de hisz ki is érne rá, mindennap ráírni az új jövevényeket. Ilyenformán meglehetősen nehéz feladat összeírni a lakókat. Őszintén szólva bizalmatlanok az emberek. Annnyiféle kilakoltatták már őket, hogy joggal tartanak minden kaputos embertől. Felnek, hogy ki találjuk keresni a legmegfelelőbb helyet és aztán magunk költözökünk be. Csak nagynehezen sikerül megmagyarázni jövevényünk igazi célját, de még így is sok nehézséggel kell megküzdeni, amíg elő nem kerül a Dusán, az egyik tekintélyes őslakó, aki könnyűszerrel eligazodik a katalombaszerű folyosókon és elkalluzol a lakókhoz, másrészt pedig előre bemondja, hogy „az újságtól jönnék”. Dusán különben színházi ember és mindig is kulturális munkát végzett. Plakátot ragasztott. Meltó társa a Szávónak, a kellékes mesternek.

Az első lakó, akihez betoppantunk Kúvi Ádám napszámos. Egy hatalmas pincehelyiségből nyílik a lakás és olyan bejárata van, mint egy középkori várnak. Felkörben épített töltes vezet az ajtóhoz, amelyet maga a bérli tákoltt össze deszkákból. A kopogásra hangos szabad. A felhomályban egy asszony elé toppantunk, a két félkörben egész sereg gyermek vesz körül.

Kicsiny az ablak — tetszik tudni — melegegödök az asszony. A hideg ellen kell, tetszik tudni, védekezni. Sehr teuer das Holz....

1924. augusztusa óta laknak itt. A II. külkerületen Szalai Jánosnál volt lakásuk, de munkát mentek vállalni Csacsakra és míg visszajöttek, nem találtak fedett helyet, ahol lenajhattak volna fejüket. Az egyedüli mentés a jegyzőtanfolyam rozsanó épülete, melynek egyik kicsiny sarkát elválasztották, deszkával befalazták és betapasztották. Ablakot is kerítették és azt is behelyezték a hatalmas pinceablakba. Ugy fest a hatalmas ramában a kicsiny ablaküveg, mint a vásári naptikum. Itt is szép látvány tárul

A Komedióbanszombaton, 18-án 5, 7 és 9 órákor
vasárnap, 19-én 5, 7 és 9 órákorJegyek elővételben
vasár- és ünnepnapokon 10-12-ig
a Kovács cukrászdában és a
mozipénztárnál kaphatók.**Az észak törvénye**

Dráma 5 felvonásban.

Kísérő műsor: **CARLIE CHAPLIN.**

Burleszk 2 felvonásban.

PHANTOM.

Jön!

Jön!

a szemlélő elé, mely talán még érdekesebb, mint az obligát török háború. Egy nyolctagú család lakása 1925-ben — ez lehetne a felírás.

Küvi Ádámné gépiesen mondja be az adatokat. Gyakorlata van már e téren és érzi, hogy haszontalanul diktál nyolc nevet...

Rajtuk kívül még hat gyermekünk él ebben a kis szobában, a 17 éves Magda, a 14 éves Ilus, a 9 éves Lujza, az 5 éves Ferenc, a 3 éves Péter és az egy éves Miklós.

A következő lakó Burik Mátyás napszámos. Ugyancsak egy hatalmas pinceszobában elvált részében lakik a feleségével és tizenhét éves fiával, november óta. A Polity-féle tanyán dolgoztak és ott is laktak és amikor munkaalkalom már nem igen kínálkozott, bejöttek Becskerekre és itt kerestek elhelyezkedést. Lakás hiányában ide hurcolkodtak be.

Egétő Márton napszámos felesége három hete ágyban fekvő súlyos beteg és a nagy füstben, amely a kémény nélküli „lakásban” ebéd-főzésnél keletkezik, méginkább rosszabbodik állapota.

Újra orvoshoz kell menni asszony — hajtogatja az öreg, akit csak szorgos vizsgálódás után veszünk észre a sarokban.

Három hete laknak itt. Korábban a III. külkerületben Czigli Péter

földműves házában béreltek egy szobát és konyhát, onnan azonban ki kellett hurcolkodniuk, mert maga a háztulajdonos költözködik be.

Lakást sehohsem kaptunk, fejezi be a beszélgetést az öreg Egétő, így hát ráfanyalodtunk erre az egér-ijesztőre, amelyben feleségemen kívül Sándor és János nevű fiam, Rozi leányom és Piroska unokám lakik.

Azután jönnek a többiek. Mind-egyiknek más és más a panasza. Új és régi lakók váltakoznak. Egyik-másiknak már egész regényre való anyaga van a lakáskálváriájával. Életregények, több fejezetben. Vannak, akik az erdőben laktak, tizenkettőmagukkal egy kert szerszám-bódéjának voltak lakói, szennyviz-levezető árokban és szemétdombok árnyas tövében húzózkodtak meg és csak kevesen vannak azok a boldogok, akik közvetlenül emberi lakásból kerültek a mostani fürtelembe.

Itt lakik már hosszabb-rövidebb idő óta Presz Pál napszámos özvegy édesanyjával, Varga János napszámos a feleségével, János és Mihály nevű fiaival, Stubrich Ferenc péksegéd öttagú családjával (a Plankertből költöztek ide), Bebeti József kovácssegéd és vadházastársa, Sipos János napszámos, a felesége és három kis gyermeke, Eleven István napszámos kéttagú

családjával, Barna Ferenc napszámos a feleségével, özv. Deák Pálné tiz éves Jóska, 7 éves Erzsébet és 3 éves Antal nevű gyermekeivel, Székulity Dusán és felesége, valamint a náluk alberletben lakó Toszity Györgye, (aki különben felmondásban van), Noviszák Mihály és a vele élő Szódás Anna, a férj János, Rózi, Etel, József, Mihály és az asszony Mariska, András, Károly, Rózi nevű kiskorú gyermekeivel, Szauer Lajos kőműves feleségével és két felnőtt fiával, Serbán Miklós napszámos Erzsébet feleségével, Magda és János nevű gyermekeivel, Arvátity László négytagú családjával, Mayer Ferenc kőműves feleségével és öt esztendőes kisleányával, Rácz Antal és felesége, Kirchner József és felesége, Simon József özvegy édesanyjával, feleségével és két gyermekével, Sztojkov Vencel háromtagú családjával és Brahma Mihály napszámos feleségével és három gyermekével. Brahma kecskéjével és baromfiaival felköltözködött az emeletre. Beteg feleségének jobb levegő kellett. Most öten laknak egy két négyzetméter nagyságú „tágas helyiségben” kecskéstől, baromfistul együtt és nehogy mégis levegő juthasson be, gondosan befüggönyözték az ablakokat.

Anno 1925.

k. j.

Felelős szerkesztő távol, a szerkesztésért felel
JUHÁSZ FERENC.

Gyárak! Gőzgéptulajdonosok!

Chamottetégla (tűzállótégla)
ChamotteföldÖzv. Guttman Jakabné és Fiaival,
Velikibecskerek. 791**Wirth-zongora,**

modern, rövid, fekete, keresztthuros, jutányos áron eladó, esetleg részletfizetésre is. Mással ki is cserélhető.

Megtekinthető d. u. 3-5 óráig Petrográdszka (Melencei) u. 37. sz. a. 788

Ha olcsón akar házat venni

vegye meg Etvesova (Magyar) utca 29. ezelőtt 27. sz. alatt levő házat, amelyben 4 szoba, fürdőszoba, konyha, spajz, esetleg azonnal beköltözhető Nagy gazdasági udvar, épített kotárka és disznóólak, nagy szőlő és gyümölcsös kerttel

Ugyanott eladó egy 1488 négyszögletes szőlőkert és körülbelül 80 négyszögletes gyümölcsös kert.

Ugyanőknek megegyezés szerinti jutalékok fizetnek.

CITROËN 711

automobilok

kizárólagos bánáti képviselője

Berberszki Mita

Velikibecskerek, Kralja Petra trg.

Automobilok raktáron.

Telefonszám 21. Alapított 1846.

Pleitz

Fer. Pál Könyvnyomdája
Veliki Bečkeri, Obiliceva (Zapolya) u. 7. sz.

Nyomatványok modern kivitelben. Lapkiadás. Nyomatványraktár. Tömöntöde. Könyvkötészet. Ruggyantabélyegzőgyártás.